alpMedia Newsletter Št. 4/2018

Turizem – dve plati medalje

Strokovna konferenca CIPRE in Omrežja občin Povezanost v Alpah je tokrat potekala na Bledu, v turističnem biseru Slovenije.©CIPRA/Maya Matthias

Med začetniškimi tegobami rasti in prizadevanji za trajnostni razvoj – turizem polarizira. Na Bledu je konec maja 2018 na gornjo temo potekala strokovna konferenca, na kateri je več kot 200 udeležencev razpravljalo o tem, kako se lahko dopolnjujeta alpski turizem in kakovostno življenje. Konferenco je organizirala CIPRA v sodelovanju z Omrežjem občin Povezanost v Alpah.

Na letošnji strokovni konferenci CIPRE International, CIPRE Slovenija in Omrežja občin Povezanost v Alpah, ki je 25. in 26. maja potekala na Bledu z naslovom *Alpski turizem – vključuje kakovost življenja*, se je zbralo več kot 200 udeležencev in razpravljavcev iz celotnega alpskega loka in zunaj njega ter razpravljalo o tem, kako lahko trajnostni turizem pripomore h kakovostnemu življenju na območju Alp in katere so nevarnosti, ki jih prinaša prekomerna koncentracija turistov.

Nazoren primer za to je Bled, ki je gostil konferenco. Zaradi idilične lege ob jezeru in starodavnega gradu je kraj, ki leži na območju slovenskih Alp in šteje približno 8.000 prebivalcev, pravi magnet za turiste. Poleg glavnih mest je ena od obveznih postojank na potovanjih po Evropi zdaj tudi Bled, kamor se zgrinjajo turisti iz vseh koncev sveta. Z 8.000 turističnimi posteljami se število ljudi na Bledu v visoki sezoni podvoji. To sicer prinaša dober zaslužek, a občina od tega nima prav veliko, saj se večji del sredstev zliva v državno blagajno in v roke tujih investitorjev.

Na Bledu se odražajo nekateri problemi, ki so povezani z rastjo turistične panoge in jih poznajo tudi druge občine na območju Alp. »Turizem je trajnosten le takrat, ko preprečuje izkoriščanje narave in človeka,« je v uvodnem nagovoru poudarila Katharina Conradin, predsednica CIPRE International. Marc Nitschke, predsednik Omrežja občin Povezanost v Alpah, je ob tem dodal, da se turizem in kakovost življenja ne smeta izključevati, da pa to dejansko lahko deluje, kažejo njihove občine.

Nevarna spirala rasti

Kot je ugotavljala Jana Apih iz zavoda Tovarna trajnostnega turizma Goodplace, ima turizem številne pozitivne vidike. Še nikoli doslej ljudje niso bili tako mobilni, kot so danes, na globalni ravni je vsak deseti našel zaposlitev v turizmu, blaginja se v turističnih občinah povečuje. Po drugi strani pa ima vsak hotel svojo mejo polne izkoriščenosti, kot to velja tudi za turistične zanimivosti in destinacije. Opozorila je na primere pomembnih zunajalpskih turističnih destinacij, kot so Benetke, Barcelona ali Amsterdam, kjer so se že začela pojavljati nasprotovanja množičnemu turizmu. Tovrstne probleme Christian Baumgartner zaznava tudi v Alpah. Podpredsednik CIPRE International je svoje sklepe s konference povzel v »dvanajstih korakih za kakovostnejše življenje v alpskih destinacijah«.

Povečati kakovost življenja v alpskih destinacijah, a kako to uresničiti?

»Trajnostne rešitve je treba oblikovati skupaj s prebivalci,« je prepričan Baumgartner. Sem med drugim sodijo usmerjanje turističnih tokov, spodbujanje prenočitvenega turizma kakor tudi razprava o zgornji meji turističnih zmogljivosti. Tako po besedah Tomaža Roglja, direktorja Turizma Bled, na Bledu ne načrtujejo povečanja števila postelj: »Menimo, da je trenutno število postelj ustrezno, da lahko ohranimo, kar svojim gostom ponuja Bled, to pa so mir, narava in sprostitev.« Prav tako naj bi prednosti Bleda še naprej uživali tudi domačini.

Baumgartner je poudaril tudi pomen dobrih delovnih razmer in alternativnih konceptov obratovanja, saj bo mogoče trg dela v turizmu oblikovati tako, da bo privlačnejši za domačine. »V vsakem primeru morajo biti vse ideje in ponudba enako privlačni tako za goste kakor za lokalno prebivalstvo.«

V okviru konference so potekale tudi delavnice, na katerih so udeleženci razpravljali o neskladjih na turističnih destinacijah, denimo na področju varstva narave, v lokalnem gospodarstvu ali na področju mobilnosti. Predstavljene in oblikovane so bile tudi rešitve, kot so spodbujanje naravne pestrosti v občinah ali novi izobraževalni ali zaposlitveni modeli. Z vključitvijo projekta *Living Labs* Dank je okoli 30 mladih dobilo priložnost za sodelovanje na konferenci. V vseh razpravah pa so imeli udeleženci pred očmi skupen cilj: najti poti za trajnostni turizem v prihodnje, ki bo pripomogel h kakovostnemu življenju v Alpah.

Dokument Dvanajst korakov za kakovostnejše življenje v alpskih destinacijah bosta CIPRA in Omrežje občin Povezanost v Alpah objavila na svoji spletni strani.

Stališče: Dileme turizma

Barbara Wülser je v CIPRI International odgovorna za komuniciranje z javnostmi. © Martin Walser

Potovanja ogrožajo vrednote, od katerih je odvisen alpski turizem – in tu se znajdemo pred dilemo. Trajnostna mobilnost v turizmu ni le konkurenčna prednost, temveč je nujnost, opozarja Barbara Wülser, namestnica direktorja CIPRE International.

Kako potujemo? Temu vprašanju, ki postaja z vsakim dnem bolj aktualno, in komunikaciji v zvezi s tem je bil posvečen dan mobilnosti v turizmu, ki ga je sredi maja v Gradcu/A organiziralo avstrijsko Zvezno ministrstvo za trajnostni razvoj in turizem. Za turistične destinacije na območju Alp obstajajo namreč številni razlogi, zakaj nameniti posebno pozornost razvoju ponudbe trajnostnih oblik mobilnosti.

Na območju Alp odpade 60 odstotkov prevoženih potniških kilometrov na prostočasne dejavnosti. V primerjavi s šestdesetimi leti prejšnjega stoletja se je to število podvojilo, do leta 2030 pa je predvideno, da se bo obseg prostočasnega prometa povečal še za 30 odstotkov. Alpski turizem bo s tem uničil svoje lastne temelje, na katerih sloni: alpsko pokrajino, naravno pestrost, mir in spokojnost. Če postane kraj dostopnejši, turisti tja hitreje pripotujejo, a od tam spet tudi odpotujejo, dodana vrednost se tako izgubi.

Tri četrtine turističnih emisij CO_2 izhaja iz prometa. Javni promet pri tem zavzema le manjši delež, saj se kar 84 odstotkov počitniških potovanj v Alpah opravi z lastnim avtomobilom. Po drugi strani obstajajo velike razlike med posameznimi alpskimi državami, pri tem pa na celotnem območju Alp predvsem v podeželskih regijah ponudba javnega potniškega prometa upada. Na področju železniškega prometa se alpske države večinoma usmerjajo v razvoj mreže hitrih vlakov.

A železniški sistem se približuje svojim mejam, kot kaže primer Švice. Zadovoljitev vseh potreb spominja na logistično in komunikativno vrvohodstvo. Hitri vlaki so konkurenca regionalnemu in tovornemu prometu kakor tudi letalskemu prometu. Sodobni turist raje odpotuje z letalom na Maldive, kot da bi stopil v nočni vlak in se odpeljal v Alpe. Ob upoštevanju vsega tega je torej nerazumljivo, zakaj alpske države, izjema je Avstrija, dopuščajo ukinjanje nočnih vlakov.

Cilj je ozavestiti zahodnoevropsko družbo o problematiki okolja, torej tudi o ponudbi trajnostnih oblik mobilnosti. Po drugi strani Zahodni Evropejci izredno visoko cenijo svojo fleksibilnost, zato še tako premišljen sistem javnega prevoza ne more tekmovati z osebnimi avtomobili. Gre torej za to, da manjkajočo

fleksibilnost nadoknadimo z drugimi prednostmi. Potrebna sta domišljija in inovativen duh. E-mobilnost sicer odpira nove možnosti, gledano v celoti pa vendarle povzroča nadaljnjo rast prometa in porabo energije.

Za oblikovanje rešitev na področju trajnostne mobilnosti v turizmu potrebujemo lokalne prebivalce, ki bodo prevzeli vlogo gostiteljev, multiplikatorjev, uporabnikov. Odprti in dolgotrajni procesi ter participativni načini razmišljanja omogočajo vključevanje različnih izkušenj in vidikov tako gostov kot domačinov. Sodelovanje med turistično in vsakodnevno mobilnostjo omogoča bolj raznoliko ponudbo.

A za nove vedenjske vzorce je treba veliko vaje. Potrebujemo manj zahtevne oblike ponudbe in ena od takih je alpska vozovnica Interrail. Idejo zanjo prihaja iz Mladinskega sveta CIPRE, njen namen pa je predvsem v spodbujanju mladih v starosti od 16 do 27 let, da potujejo po Alpah z vlakom in na spletu poročajo, kaj vse so pri tem doživeli.

Navsezadnje pa se ne moremo izogniti niti vprašanju, kje in kaj so meje rasti v turizmu. Še najbolj trajnostno bi bilo, če bi ostali doma, a potem sploh ne bi bilo več turizma. Kakorkoli že, nekaj zagotovo drži: če bomo potovali v Alpe, bo verjetnost, da bomo z letalom odpotovali v daljne dežele, občutno manjša.

Viri:

www.bmnt.gv.at/service/kalender/Tourismus/5.-Tourismus-Mobilit-tstag-2018.html(de), www.alpconv.org/sl/AlpineKnowledge/RSA/tourism/Documents/RSA4%20sl%20WEB.pdf, www.cipra.org/sl/alpmonitor/trend?set_language=sl, www.cipra.org/sl/stalisca/soncev-obrat-v-zimskem-turizmu?set_language=sl, www.yoalin.org (en)

Okrepitev za Alpe

Združeni na Bledu: delegati, predstavniki upravnega odbora, vodstva sekretariatov in Mladinskega sveta ©CIPRA/Maya Matthias

Kaspar Schuler bo junija 2018 prevzel vodstvo sekretariata CIPRE International v Schaanu v Lihtenštajnu. Do kadrovskih sprememb je prišlo tudi v upravnem odboru.

Pastir na planini, član Zveze graubündenskih okoljskih organizacij, v. d. direktor Greenpeace Švica, samostojni razvojni inženir – doslej se je Kaspar Schuler za trajnostni razvoj zavzemal že v najrazličnejših funkcijah, s prevzemom direktorskega mesta v CIPRI International junija 2018 pa se bo 50-letni Švicar povsem usmeril v Alpe. In kot pravi sam: »V gorah imata ključno mesto dve obliki vedenja: držati skupaj v skupnosti in poiskati lastno pot.«

Kaspar Schuler bo nasledil Andreasa Pichlerja, ki bo sprejel novi izziv v Predarlski/A. Južni Tirolec, zaposlen pri CIPRI od leta 2015, je pomembno prispeval k nadaljnjemu razvoju organizacije. »Prepričani smo, da bo Kaspar Schuler nadaljeval odlično delo Andreasa Pichlerja in vlogo CIPRE kot zagovornice trajnostne prihodnosti v Alpah še okrepil,« je poudarila Katharina Conradin, predsednica CIPRE International.

Skupščina delegatov na Bledu je konec maja pozdravila tudi dva nova obraza in se za predano delo zahvalila dosedanjima članoma upravnega odbora, ki se poslavljata od svoje funkcije: Evi Šabič, članici Mladinskega sveta, in podpredsedniku Marku Slapniku iz Slovenije. Njuno mesto bosta prevzela Miro Kristan iz Posoškega razvojnega centra iz Soške doline, ki je bil odgovoren za dejavnosti, ki jih je Tolmin izvedel kot alpsko mesto leta 2016, ter dolgoletni predsednik CIPRE Nemčija, Erwin Rothgang.

Nagrada za inovativne projekte socialnega vključevanja na območju Alp

Prejemniki mednarodne nagrade Alpine Pluralism Award 2018 v kategoriji Vključevanje na trg dela. ©CIPRA/Maya Matthias

Nagrajeni projekti na temo vključevanja v družbo, piemontske ljudske pesmi in odločna predanost so obogatili podelitev mednarodne nagrade Alpine Pluralism Award 2018, ki je potekala v Torinu/I.

Hiša solidarnosti v italijanskem kraju Bressanone/Brixen, pomoč begunkam pri oblikovanju skupin za samopomoč na Jesenicah, kovačnica talentov za mladoletne prosilce za azil na avstrijskem Štajerskem, skupno kmetovanje v italijanski dolini Valle Stura – sredi maja so v Torinu v okviru konference projekta *Alpine Pluralismus*najbolj inovativni projekti na področju vključevanja v alpsko družbo prejeli mednarodno nagrado *Alpine Pluralism Award 2018*.

Projekti The 6th Continent, Razkrite roke – humani in poslovni uspehi, Germinale Agricoltura Comunitaria in Talents for Austria so prejeli prvo nagrado v naslednjih kategorijah: socialno vključevanje, vključevanje na trg dela, vključevanje v sistem izobraževanja in upravljanje pokrajine. Poleg tega je od skupno 41 kandidatur nagrado prejelo še deset projektov.

Nagrade so bile podeljene v okviru konference Interregovega projekta *PlurAlps*, na kateri je več kot sto predstavnikov politike in družbe v Torinu razpravljalo, katere priložnosti prinašajo migracije za Alpe in kako bi lahko prišleke bolje vključili v lokalno skupnost. Za glasbeno razvedrilo je poskrbel zbor CoroMoro iz Italije: mladi begunci iz Malija, Senegala, Gambije, Nigerije in Slonokoščene obale so prepevali pesmi v piemontskem narečju, za kar so poželi velik aplavz.

Več informacij o nagrajenih projektih in izidih konference na www.alpine-space.eu/pluralps (en).

Nagrade CIPRE Švica za nove koncepte turizma

Z odliko! Nagrado CIPRE Švica za leto 2018 so prejeli trije trajnostni projekti.©CIPRE Švica

Nagrado CIPRE Švica za leto 2018 je šla v roke proizvajalcu inovativnega kompostnega stranišča, imenovanega Kompotoi, dve solidarnostni nagradi pa sta prejeli pobudi, ki jih izvajajo na gorskih območjih Indije in Peruja.

CIPRA Švica je 8. maja v Bernu podelila tri nagrade za leto 2018 na področju trajnostnega turizma. Glavno nagrado za dosežke na področju razvoja in trženja kompostnih stranišč v višini 3.000 švicarskih frankov so prejeli mladi podjetniki, avtorji kompostnega stranišča Kompotoi. Kompostna stranišča ne potrebujejo priključka na vodovodno in električno omrežje, ne onesnažujejo okolja in ne porabljajo pitne vode, narejena pa so iz lesa. »Na turističnih območjih v Alpah so lahko zanimiva alternativa tradicionalnim straniščem »na štrbunk« ali kemičnim straniščem,« je svojo odločitev utemeljila štiričlanska žirija. V dinamičnem majhnem podjetju se trenutno pripravljajo na novo fazo razvoja, nagrada CIPRE Švica pa bo njihov zagon na tem področju še okrepila.

Žirija je letos podelila kar dve solidarnostni nagradi, in sicer dvema pobudama, ki si prizadevata za uresničevanje načel trajnostnega turizma na gorskih območjih južnega dela sveta. Direktorica Uravu Bamboo Grove iz male vasi na jugu Indije je nagrado v višini 2.000 CHF sprejela osebno. Tukaj sta imela osrednjo vlogo vključevanje vaške skupnosti v pobudo kakor tudi dobro razvita umetnost uporabe lokalnega bambusa na področju gradnje in izdelave

pohištva. Drugo solidarnostno nagrado je prejel perujski Centro Bartolomé de Las Casas, ki vasi in zlasti ženske na planoti okrog Cusca podpira pri razvoju trajnostnega turizma.

Viri in več informacij: www.cipra.org/de/cipra/schweiz/preis2018 (de)

Jezersko – prvi slovenski kraj, ki je vstopil v mrežo gorniških vasi

Jezersko, prva gorniška vas v Sloveniji ©Primož Šenk

Jezersko je 26. maja 2018 postalo prva gorniška vas v Sloveniji. Kraj izjemne in prepoznavne naravne pokrajine se zelo dobro ujema s konceptom mreže gorniških vasi, ki je leta 2008 nastala na pobudo Avstrijske planinske zveze z namenom, da se uveljavi kot alternativni trend množičnemu turizmu.

Na območju Alp, katerih okolje močno obremenjuje prav turizem, še najdemo kraje, ki so uspeli ohraniti svoje posebnosti. Gre za gorniške vasi, ki ohranjajo prvobitnost alpskega sveta in ravno zato podpirajo trajnostni alpski turizem. V Avstriji, Italiji in Nemčiji tako že desetletje izbirajo kraje, ki ustrezajo merilom gorniške vasi, pri tem pa si skupaj prizadevajo za ohranitev neokrnjenega alpskega prostora in za spodbujanje trajnostnega turizma. Del pobude je zdaj tudi Jezersko, prvi slovenski kraj, ki je postal član mednarodne mreže gorniških vasi.

Za gorniške vasi je Jurij Rebolj, župan alpske občine Jezersko, ki danes šteje nekaj več kot 600 prebivalcev, slišal pred šestimi leti. »Najprej sem se rad šalil, da si je pobuda za vzpostavitev mreže gorniških vasi v Alpah za zgled zagotovo postavila Jezersko. Ko pa sem si natančneje prebral, katera merila je treba izpolnjevati za pristop k mreži, mi je postalo jasno, da moramo izkoristiti vsako priložnost, da bomo tudi mi del projekta.« Župan Rebolj pričakuje, da bo vstop v mrežo spodbudil nadaljnji razvoj turizma v njegovi občini.

Gorniške vasi – primeri najboljše prakse

Planinske zveze Avstrije, Italije, Nemčije in Slovenije, ki vodijo projekt, so 25 gorniških vasi, kolikor jih trenutno šteje mreža, izbrale na podlagi strogih meril, ki so tesno povezana s cilji Alpske konvencije. Sestavni del filozofije gorniških vasi so med drugim užitek na visoki ravni, živahno vzdušje brez hrupa, spodbujanje brez razburjanja, predvsem pa gibanje na lastno pobudo. Zadnje je na Jezerskem, slovenski gorniški vasi, bistvenega pomena – goste in obiskovalce želijo v kraju privabiti zlasti s svojo ponudbo pohodništva.

Več informacij o drugih gorniških vaseh in Jezerskem:

www.bergsteigerdoerfer.org, www.jezersko.info, www.alpenverein.de/natur/bergsteigerdoerfer-des-alpenvereins-feiern-10-jaehriges-jubilaeum_aid_31614.html (de)

Mont Blanc na seznamu svetovne naravne dediščine?

Mont Blanc – dolga pot do vrha, dolga pot do seznama svetovne dediščine. ©pixabay

Gorski masiv Mont Blanca naj bi se uvrstil na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine. Kandidatura je časovno intenziven in zapleten proces, za uresničitev katerega so nujni čezmejni ukrepi, predvsem pa ga mora podpreti prebivalstvo.

Oktobra 2017 so predstavniki Francije, Italije in Švice uradno vložili kandidaturo za uvrstitev Mont Blanca na Unescov seznam. Gre za vizijo, za katero si čezmejni kolektiv proMONT-BLANC-a prizadeva že od leta 1991. Alain Boulogne, podpredsednik CIPRE Francija, pri tem opozarja: »Unescov proces vrednotenja posameznih vlog poteka v več stopnjah in lahko traja tudi do deset let, zato je nujno potrebno mobilizirati lokalno prebivalstvo.« Nedavno opravljena anketa vzbuja upanje, saj se kar 88 odstotkov vprašanih prebivalcev Savoje in Visoke Savoje deli mnenje, da je ustrezne ukrepe za varstvo Mont Blanca treba sprejeti. Kot je predvideno, bo junija 2018 o teh vprašanjih potekala javna razprava.

Pobudniki kandidature si prizadevajo predvsem za varstvo in ohranitev alpskega življenjskega prostora, ki je vse bolj izpostavljen vplivom globalnega segrevanja. Cilj, ki si ga je postavil Unesco, je udejanjanje regionalnega trajnostnega razvoja v skladu z vrednotami svetovne dediščine. Izkušnje, pridobljene pri drugih lokacijah s seznama svetovne dediščine, pa kažejo, da naziv pogosto s seboj prinaša tudi pravi naval turistov. »Zdaj lahko le upamo, da bodo vzporedno z nazivom svetovne dediščine sprejeti tudi ukrepi, na podlagi katerih bo mogoče regionalni turizem oblikovati okolju prijazneje,« je pojasnila Katharina Conradin, predsednica CIPRE International.

Viri in nadaljnje informacije:

www.pro-mont-blanc.org (fr), www.ifop.com/media/poll/4014-1-study_file.pdf (fr)

Problematika volkov: razpravo o vrednotah je treba voditi odprto

Naša podoba volka je kulturno zaznamovana.

Ko gre za medijsko pozornost, se z volkom ne more kosati nobena druga žival. Senzacionalna zgodba pogosto spremeni pogled na to, kar je pomembno. Na območju Alp zato delujejo različne pobude, ki si prizadevajo izboljšati podobo volka.

Možnost, da bi volk napadel človeka, je minimalna. Volkovi so plašne živali, celo tako plašne, da je moral Peter Dettling, fotograf narave in avtor, med snemanjem na pogorju Calande v Švici čakati več kot deset dni, da je prvič ugledal krdelo tam živečih volkov. Pa vendarle se zdi, da je volk med nami stalno prisoten. Pri iskanju škandalov so prav mediji tisti, ki pograbijo vesti o raztrganih ovcah in kozah, in objavljajo senzacionalne fotografije in stereotipe o tej živalski vrsti.

Izkrivljeno sliko o volku poskušajo popraviti projekti in eden od njih je LIFE WOLFALPS, ki se od leta 2013 ukvarja z negativnim poročanjem medijev o volku in posledicami tovrstnega poročanja. V skladu z rekom *Najprej prisluhni, šele potem sodi* je bila v okviru projekta opravljena analiza, kako sploh poteka obveščanje javnosti o vrnitvi volka. Ciljno obveščanje javnosti o tej problematiki in ozaveščanje prebivalcev sta nazadnje pripomogli k boljšemu poznavanju volka in k večji strpnosti.

Projekt Univerze v Zürichu z naslovom *Volkovi: znanje in praksa. Etnografija vrnitve volkov v Švici* pa raziskuje, zakaj je podoba hudobnega volka še vedno zasidrana v naših glavah. Vodja projekta Bernhard Tschofen meni, da nosi naša družba to podobo s seboj že stoletja. Soočenje z volkom bi moralo potekati istočasno kot soočenje s samim seboj. »Pomembno je, da je razprava o vrednotah odprta,« je prepričan Tschofen.

V italijanski pokrajini Trentino, kjer poleg volkov živijo tudi medvedi, se zavzemajo za miroljubno sobivanje z velikimi zvermi. V Zvezi s tem so na voljo letna poročila in informativna spletna stran, na voljo so tudi podporna sredstva za izvedbo zaključnih del, ki obravnavajo to problematiko. Trajnostno upravljanje volčje populacije potrebuje namreč poleg učinkovite zaščite tropov in ukrepov za povrnitev škode, ki jo povzročijo volkovi, predvsem pa ozaveščene prebivalce.

Viri in več informacij:

http://peterdettling.com (de, en), www.lifewolfalps.eu, http://www.lifewolfalps.eu/wp-content/uploads/2017/05/Abstract-Book-WEB.pdf(it, en), www.youtube.com/watch?v=1vqL1g9QIt4 (it), www.isek.uzh.ch/de/popul%C3%A4rekulturen/forschung/projekte/drittmittelprojekte/wolf.html(de), https://grandicarnivori.provincia.tn.it/Il-lupo (it), www.eurac.edu/de/research/mountains/regdev/publications/Pages/dossier/Dossier-lupo-Alto-Adige.aspx (de, it)

Razstava o volku *Der Wolf ist da. Eine Menschenausstellung*, ki sta jo zasnovala UZH in Alpski muzej, je na ogled od 30. junija 2018 do aprila 2019 v Naravoslovnem muzeju v Luzernu, od maja 2019 pa v središču Narodnega parka Zernez. Publikacijo, ki je izšla ob razstavi, si lahko naročite na info@alpinesmuseum.ch .

Pametne Alpe

Internet stvari – nove razvojne perspektive za gorska območja?©Swisscom

Spremljanje črede ovac na planini, krmiljenje solarnih sistemov na planinskih kočah, merjenje posledic podnebnih sprememb na ledenikih – internet stvari prodira tudi na gorska območja. Pričakovanja so velika.

Internet stvari (IoT) osvaja naše življenje z rekordno hitrostjo. Od telefonov in avtomobilov, gospodinjskih aparatov pa vse do visokospecializiranih strojev v industriji in tehnologiji – danes je z internetom povezanih vedno več stvari oziroma se te vse pogosteje uporabljajo in krmilijo prek interneta. *Internet stvari* optimira in pospešuje izvajanje procesov, poenostavlja uporabo in širi njihovo uporabnost.

Medtem ko že govorimo o pametnih mestih, pa sta razvoj in *uporaba internetas*tvari v perifernih regijah še v začetni fazi. Švicarska telekomunikacijska družba Swisscom trenutno preizkuša možnosti, ki jih omogoča *internet stvari* na gorskih območjih. V okviru smučarsko-gorniškega tekmovanja *Patrouille des Glaciers* je Swisscom letošnjo pomlad začel uresničevati prve poskuse pri določanju trenutne lokacije oseb v visokogorju. Rezultati naj bi pripomogli k večji varnosti v gorah. Podobne tehnologije že uporabljajo v hribovskem kmetijstvu. S pomočjo švicarskega izuma *Alptracker* je mogoče z ovratnico, ki jo imajo živali na sebi, natančno določiti lokacijo pašnih živali, pravočasno zaznati spremembe vremena in slediti zdravstvenemu stanju živali. Vsealpski projekt *Smart Space* definira nove digitalne tehnologije, npr. *internet stvari*, kot priložnost, kako se soočiti z aktualnimi izzivi, kot so globalizacija, demografske spremembe, omejenost naravnih virov in podnebne spremembe.

Digitalna agenda za alpsko regijo (*Alpine Digital Agenda*), ki je bila objavljena v času italijanskega predsedstva Alpski konvenciji leta 2014, kaže, kako pomemben je za gorska območja dostop do sodobnih informacijskih in komunikacijskih tehnologij. Internet naj bi bil tako predpogoj za inovativnost, konkurenčnost in socialno vključevanje kakor tudi za dostop do javnih storitev, lahko pa bi postal tudi učinkovit instrument za preprečevanje odseljevanja prebivalstva na območju Alp.

Viri in nadaljnje informacije:

https://internetofthingsagenda.techtarget.com/feature/Explained-What-is-the-Internet-of-Things (en), https://business.t-mobile.at/grossunternehmen/internet-der-dinge (de), www.swisscom.ch/de/about/medien/press-releases/2018/04/20180409-mm-patrouille-des-glaciers.html (de, fr, it, en), www.wespeakiot.com/patrouille-des-glaciers-climbing-the-summit-with-the-iot(de, en), www.alptracker.ch/de (de, en), www.alpine-space.eu/projects/smart-space/en/home (en), www.alpine-space.eu/projects/smart-space/results/d.t.1.1.4.pdf (en), www.alpconv.org/en/publications/alpine/Documents/Agenda_Digitale.pdf (it, en)

Odgovorno in spoštljivo do naravnega okolja

Tokove obiskovalcev v naravnem parku je mogoče usmerjati tudi s pomočjo obveščanja. ©CIPRA/Michael Gams

Vedno več ljudi preživlja svoj prosti čas v naravi, zato je še toliko pomembneje, da se turisti in vsi, ki izvajajo športne dejavnosti na prostem, na ekološko občutljivih območjih do narave vedejo spoštljivo in odgovorno. K temu lahko pripomorejo tudi kampanje ozaveščanja.

V določenih delih leta, kot sta zimsko ali paritveno obdobje, so za živali in naravno okolje na občutljivih območjih moteči dejavnik celo prostočasne dejavnosti, ki sicer veljajo za trajnostne, npr. pohodništvo, smučarski alpinizem ali gorsko kolesarstvo. Velika škoda lahko nastane ob močnem porastu števila obiskovalcev ali ko postanejo priljubljeni izletniški cilj kraji, ki jih doslej turizem še ni oplazil. Naraščajoče število gostov je za turistično gospodarstvo sicer dobra novica, a za upravljavce zavarovanih območij pa to pomeni, da morajo s pomočjo celostne komunikacijske in varstvene strategije preprečevati negativne učinke, ki jih imajo množice turistov oz. obiskovalcev na rastlinstvo in živalstvo. Zelo pomembno je, da pri tem sodelujejo vse zainteresirane strani v lokalnem turističnem gospodarstvu.

V Avstriji in Švici so z iniciativo *Spoštuj svoje meje!* že uspešno izvedli informativne kampanje, namenjene ozaveščanju obiskovalcev in preprečevanju motenja življenja divjih živali v zimskem času, ustrezne ukrepe pa sprejemajo tudi v Italiji.

Uprava zavarovanih območij v Ossoli si s projektom Resicets prizadeva, da bi v program obveščanja in ozaveščanja ter gospodarskega in regionalnega razvoja vključila različne deležnike iz lokalnih turističnih dejavnosti. Projekt Resicets se zavzema za »ekološko vzdržnost prostočasnih dejavnosti na zavarovanih območjih Ossole na podlagi Evropske listine za trajnostni razvoj«. Pobudo vodi CIPRA Italija, financira pa jo fundacija Cariplo. Resicets je povezan s pobudo *Be Part Of The Mountain*. Pri mednarodnem kooperacijskem projektu sodelujejo v celotnem alpskem prostoru zavarovana območja, NVO z okoljevarstvenega področja, javni organi, planinska društva in »ambasadorji« pod vodstvom Alparc, Mreže zavarovanih območij v Alpah, da bi tako navdušence nad dejavnostmi na prostem opozorili na negativne učinke slednjih.

Viri in več informacij:

www.cipra.org/it/cipra/italia/progetti-attivita(it/en), www.alparc.org/it/wewild , www.bepartofthemountain.org (en), , www.respektiere-deine-grenzen.ch/ (de/it/fr/en), www.respektiere-deine-grenzen.at/ (de), videposnetek

---

Sajni res, pa je!

Vizualizacija nove kabine Crystal Ride, oplemenitene s kristali Swarovski ©Zermatt Bergbahnen

Saj ni res, pa je!
… Vzpenjača želi v višave! *Premium meets Premium* – tako se glasi moto v švicarskem Zermattu in ta zdaj velja bolj kot kdajkoli prej, kajti pri najnovejši žičnici v Zermattu ni pomembna le tehnika, temveč tudi dizajn. Septembra 2018 se bodo do 3.821 m. n. v. že povzpele prve, s kristali Swarovski okrašene kabine. Te so zasnovali v oblikovalskem studiu Pininfarina, ki je v svetu zaslovel z znamenitimi avtomobili, kot sta ferrari in maserati. S športnimi avtomobili pa se lahko meri tudi cena najvišje 3S-žičnice na svetu, saj je zermattsko žičniško podjetje v projekt vložilo 52 milijonov švicarskih frankov. Vsekakor daljnovidna investicija, zlasti v času podnebnih sprememb. Medtem ko se je sneg drugje že zdavnaj stopil, se kristalna žičnica v Zermattu vzpenja proti zadnjim ostankom snega v Alpah. Kje pa bi sicer lahko objavili še fotografije snežnih in steklenih kristalov? #blingbling

Vir in nadaljnje informacije:

www.matterhornparadise.ch/de/medien (de, it, en, fr), www.seilbahn.net/sn/index.php?i=60&kat=1&news=8597&titel=Leitner (de)

Prireditve

Solčavsko – harmonija treh dolin, 15.5-31.7.2018, "Slovenski planinski muzej". More...

Mednarodni festival alpskega cvetja, 25.05.- 10.06.2018, Bohinj. Več...

Posvet: Triglav 240, 8.6. – 9.6.2018, Slovenski planinski muzej. Več...